

Sveriges Television AB
105 10 Stockholm
T +46 8 784 00 00
Org nr 556033-4285

Justitiedepartementet
Ju2019/01986/DOM
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.dom@regeringskansliet.se
erik.sterner@regeringskansliet.se
Via e-post

Yttrande över departementspromemorian Ett förbud mot spridning av bilder från rättegångar Ds 2019:10

Sveriges television AB (SVT) har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade departementspromemoria.

Sammanfattning

- * SVT avstyrker förslaget i sin helhet.
- * Regeringen bör avvakta effekten av de reformer som nyligen införts inom området, såsom stärkt ordning och säkerhet i domstol (trädde ikraft den 1 juli 2019) och införandet av brottet olaga integritetsintrång (trädde ikraft den 1 januari 2018).
- * SVT noterar att spridningen genom publicering av bilder i grundlagsskyddade medier inte kommer att omfattas av det föreslagna förbudet. I departementspromemorian saknas dock överväganden gällande de konsekvenser som förslaget får i förhållande till den i tryckfrihetsförordningen och i yttrandefrihetsgrundlagen grundlagsskyddade anskaffarfriheten.
- * Skulle förslaget genomföras är det enligt SVT viktigt att inte endast ringa fall undantas från straffansvar utan att det även införs undantag från straffansvar där spridningen varit försvarlig.

Behov av att förhindra spridning av bilder från rättegångar

Fotograferingsförbud i rättegångssalar gäller sedan länge.

Kunskapen om förekomsten av bilder från rättegångssalar på internet och i sociala medier är begränsad och det gäller även vilken påverkan sådan eventuell förekomst kan ha haft eller har för enskilda personers integritet eller för genomförandet av rättegångar.

SVT konstaterar också att det under den senaste tiden införts ett antal nya och skärpta bestämmelser bl.a. gällande olaga integritetsintrång (BrB 4 kap. 6 c §) respektive ordning och säkerhet i domstol (prop.2018/19:81, RB 5 kap. 9 b § och 9 d §).

Den 1 januari 2018 infördes brottet olaga integritetsintrång. Bland annat är det förbjudet att sprida bild på en person som befinner sig i en mycket utsatt situation. I departementspromemorian refereras till att spridning av bilder från rättegångar skulle i vissa fall kunna utgöra ett olaga integritetsintrång, men att det inte finns någon refererad praxis i frågan och såvitt känt har den inte varit föremål för prövning.

Den 1 juli 2019 förstärktes och utvidgades fotograferingsförbudet i rättegångssalar. Förbudet omfattar nu även fotografering in i rättegångssalar och bestämmelser infördes innebärande att elektronisk utrustning som kan användas för att ta upp bild ska vara avstängd och undanstoppad, t.ex. mobiltelefoner och datorer som innehåller kamera.

Det måste förutsättas att de nya bestämmelserna som infördes den 1 juli har avsedd effekt och att fotograferingsförbudet i rättegångssalar kan bättre upprätthållas och därmed kraftigt minska risken för spridning av bilder från rättegångssalar.

Det finns därutöver ett antal brott som kan omfatta spridningen av bilder från rättegångar, vilket även anges i departementspromemorian.

Allmänna principer för kriminalisering är bl.a. att kriminalisering ska användas i sista hand och att försiktighet ska iakttas om det finns andra till buds stående medel. Den nu föreslagna kriminaliseringen utgör dessutom en begränsning av den grundlagsskyddade yttrande- och informationsfriheten, som även har skydd genom EU:s stadga och Europakonventionen.

Mot bakgrund av ovanstående anser SVT inte att det idag föreligger behov av den nu föreslagna kriminaliseringen, därför avstyrker SVT förslaget i sin helhet.

Anskaffarfriheten

I 1 kap. 10 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen och 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsgrundlagen regleras den grundlagsskyddade anskaffarfriheten. SVT saknar analys/överväganden gällande eventuella konsekvenser som förslaget får i förhållande till den grundlagsskyddade anskaffarfriheten.

Väljer regeringen att gå vidare med förslaget är det därför av vikt att frågan om anskaffarfriheten, men även andra yttrandefrihetsrättsliga övervägs noggrant i det fortsatta beredningsarbetet.

Undantag från straffansvar i ringa fall – försvarlighetsrekvisit

Enligt förslaget undantas ringa fall från straffansvar. I departementspromemorian förs ett resonemang om att det när det gäller fall som är motiverade utifrån t.ex. yttrande- och informationsfrihetshänsyn, kan ligga närmare till hands med exempelvis ett försvarlighetsrekvisit.

SVT anser att om regeringen väljer att gå vidare med förslaget, ska undantaget från straffansvar avgränsas till eller kompletteras med ett försvarlighetsrekvisit.

Stockholm den 9 september 2019

SVERIGES TELEVISION AB

Henrik Grinbaum
Chefsjurist